

Higienos
institutas

MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ GYVENSENOS POKYČIAI 2016–2024 M.

Higienos instituto Tyrimų ir inovacijų plėtros skyriaus vadovė /

VU MF, Sveikatos mokslų instituto Visuomenės sveikatos katedros doktorantė

Gabija Bulotaitė

2026 m. balandžio 8 d.

Mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos tyrimas

- 2003-08-11 SAM įsakymas Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“.
- Tyrimas vykdomas kas 4 metus (2016, 2020, 2024 m.) visose Lietuvos savivaldybėse.
- Higienos institutas – tyrimo koordinadorius, apklausą savivaldybėse vykdo savivaldybių visuomenės sveikatos biurai.
- Apklaunami 5, 7 ir 9 klasių mokiniai.

2016 m.

N = 38 633

2020 m.

N = 35 562

2024 m.

N = 34 837

Mokyklinio amžiaus vaikų gyvenamosios tyrimas – svarbus informacijos šaltinis

Išsiaiškinti gyvenamosios situaciją šalies ir visų Lietuvos savivaldybių lygmeniu

Sėti mokinių gyvenamosios pokyčius laikui bėgant

Vertinti sveikatos elgsenos, rizikingo elgesio tendencijas ir numatyti kylančias visuomenės sveikatos problemas

Numatyti sveikatos politikos prioritetus, planuoti tikslines priemones problemoms spręsti ir prevencijai vykdyti

Vertinti pasiektą pažangą ir ją sieti su vykdomomis programomis savivaldybės ar Lietuvos mastu

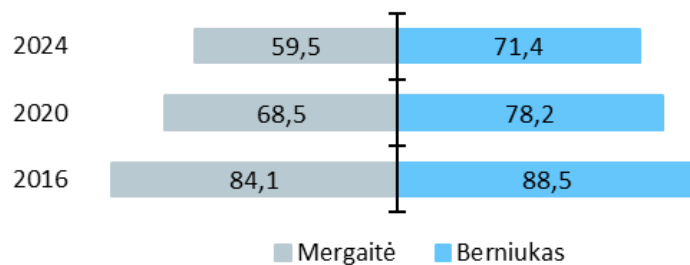
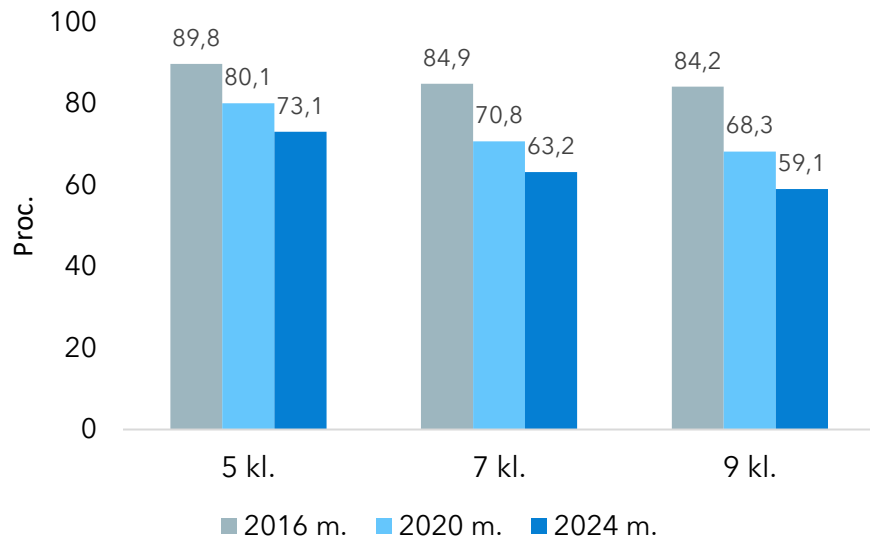
Renkami duomenys:

- sveikatos vertinimas, laimingumas;
- sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas ir mityba, laikas prie ekranų);
- rizikingas elgesys (tabako, elektroninių cigarečių rūkymas, alkoholio, narkotinių medžiagų vartojimas);
- saugumas (atšvaitai, šalmai ir saugos diržai).

MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ GYVENSENOS POKYČIAI

2016, 2020 ir 2024 metų gyvenenos tyrimų rezultatų
palyginamoji analizė

Laimingumas pagal amžių ir lytį: pokyčiai 2016–2024 m.

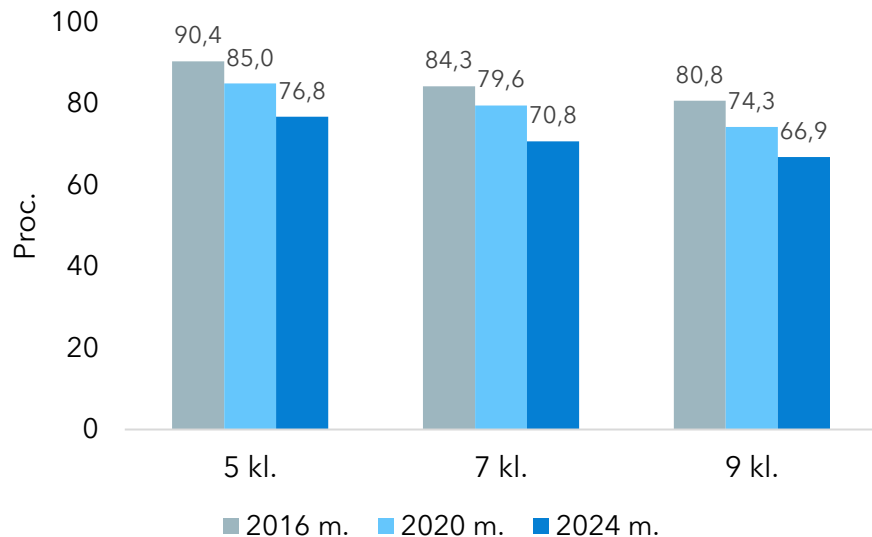

Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jautėsi pakankamai laimingi arba labai laimingi, dalis priklausomai nuo lyties (proc.)

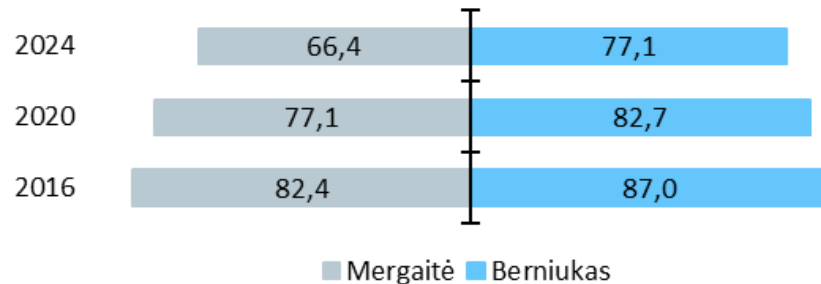
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jautėsi pakankamai laimingi arba labai laimingi, dalis priklausomai nuo klasės (proc.)

Sveikatos vertinimas pagal amžių ir lytį: pokyčiai 2016–2024 m.

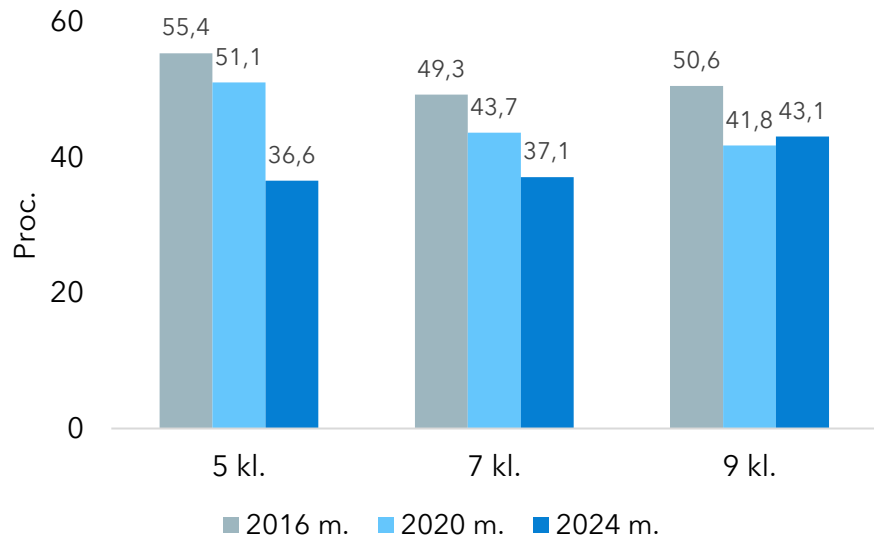
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie savo sveikatą vertina kaip gerą arba labai gerą, dalis priklausomai nuo klasės (proc.)

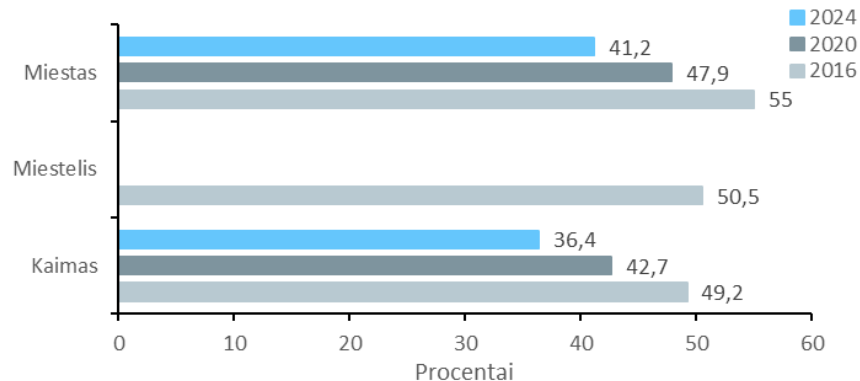
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie savo sveikatą vertina kaip gerą arba labai gerą, dalis priklausomai nuo lyties (proc.)

Mitybos įpročiai: pokyčiai 2016–2024 m.

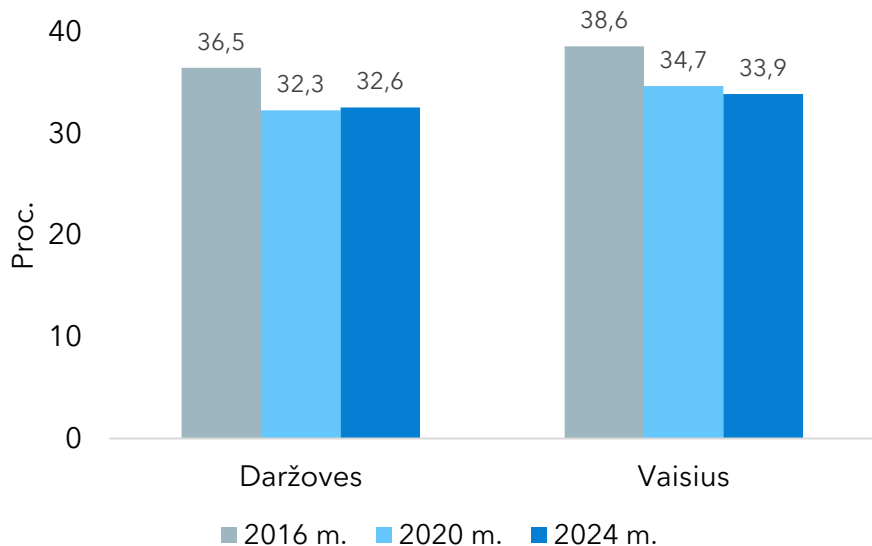
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie pusryčiauja visomis savaitės dienomis, dalis priklausomai nuo klasės (proc.)

Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie pusryčiauja visomis savaitės dienomis, dalis priklausomai nuo gyvenamosios vietos (proc.)

Mitybos įpročiai: pokyčiai 2016–2024 m.

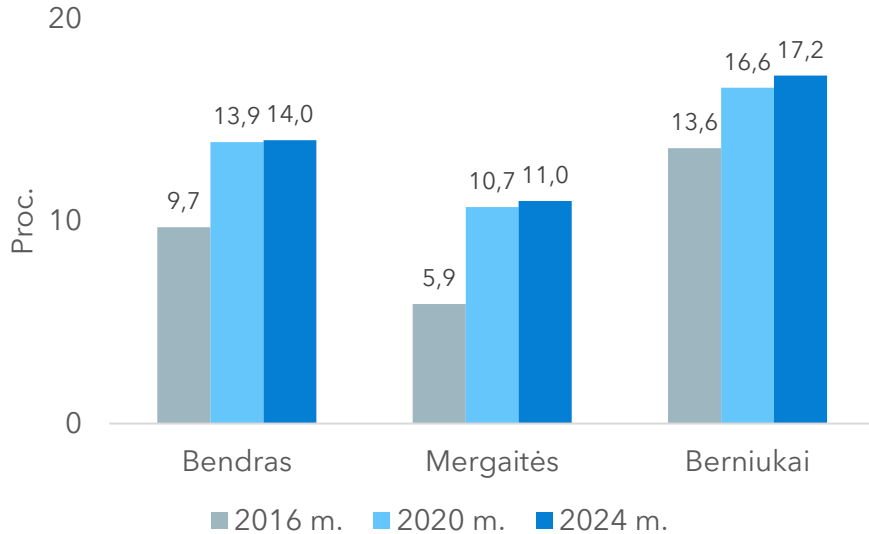

Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien valgo daržoves ir vaisius, dalis (proc.)

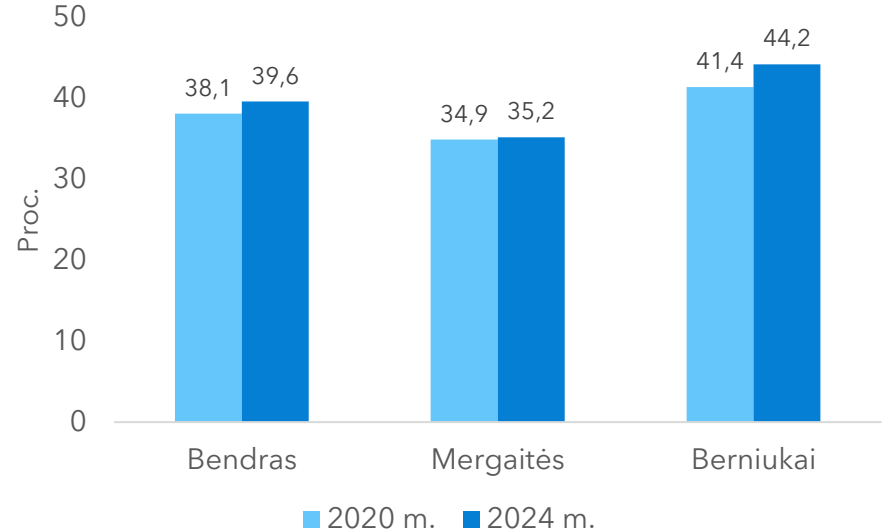
- **Mergaičių** kasdienis daržovių ir vaisių vartojimas nuosekliai didesnis nei berniukų.
- **2016-2024 m.** laikotarpiu stebima mažėjimo tendencija abiejose lyčių grupėse.
- Lyčių skirtumai išlieka visose amžiaus grupėse.
- Vartojimas **mažėja** didėjant amžiui (nuo 5 iki 9 klasės).

Fizinio aktyvumo įpročiai: pokyčiai 2016–2024 m.

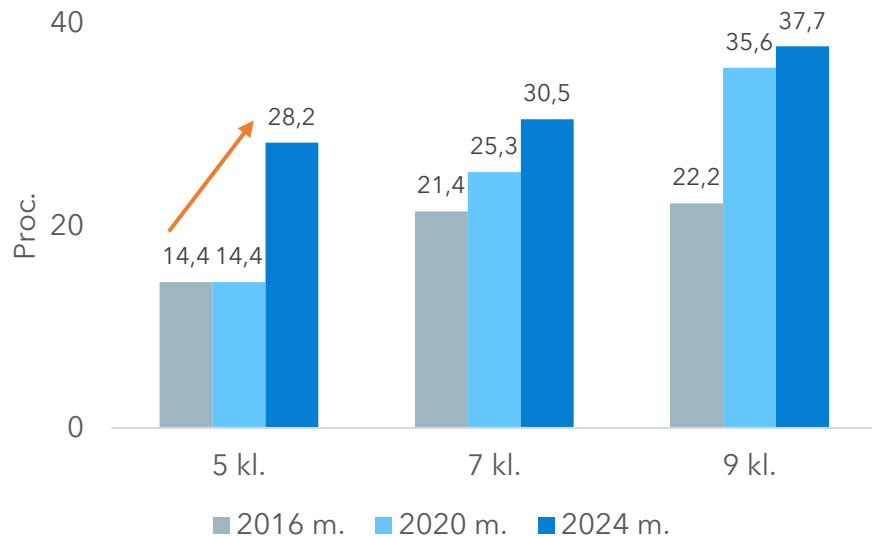
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien 60 min. mankštinasi ar sportuoja **ne pamokų metu**, dalis priklausomai nuo lyties (proc.)

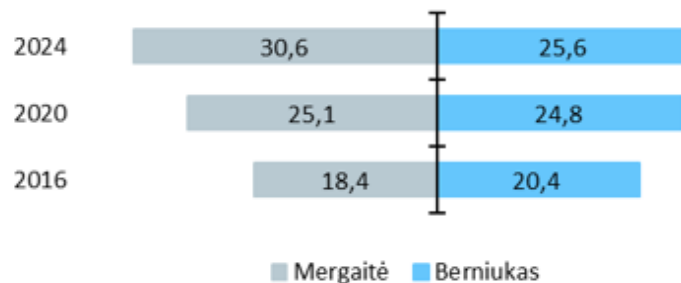
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie 5 ir daugiau dienų mankštinasi ar sportuoja bent 60 minučių (**skaičiuojant kartu su fizinio ugdymo pamokomis**), dalis (proc.)

Prie ekranų praleidžiamas laikas: pokyčiai 2016-2024 m.

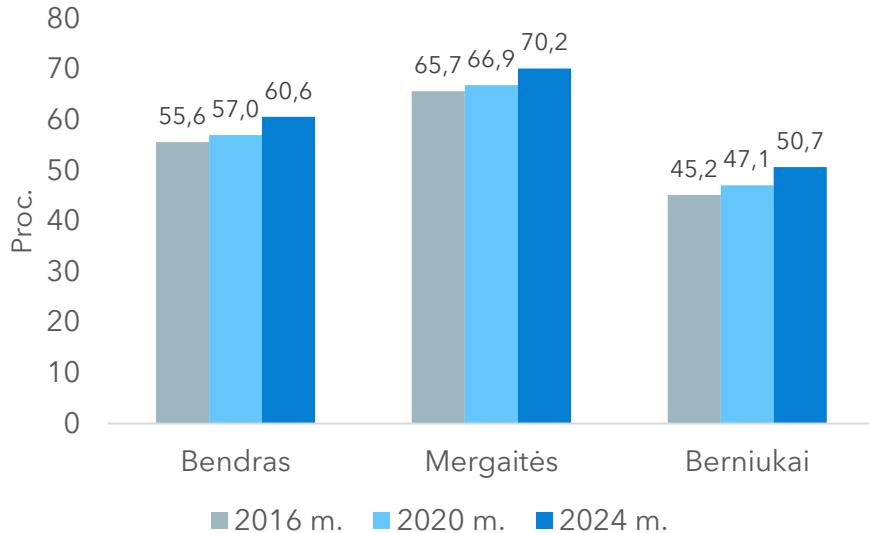
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kiekvieną dieną prie ekranų praleidžia 4 val. ir daugiau, dalis priklausomai nuo klasės (proc.)

Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kiekvieną dieną prie ekranų praleidžia 4 val. ir daugiau, dalis priklausomai nuo lyties (proc.)

Burnos higienos įpročiai: pokyčiai 2016–2024 m.

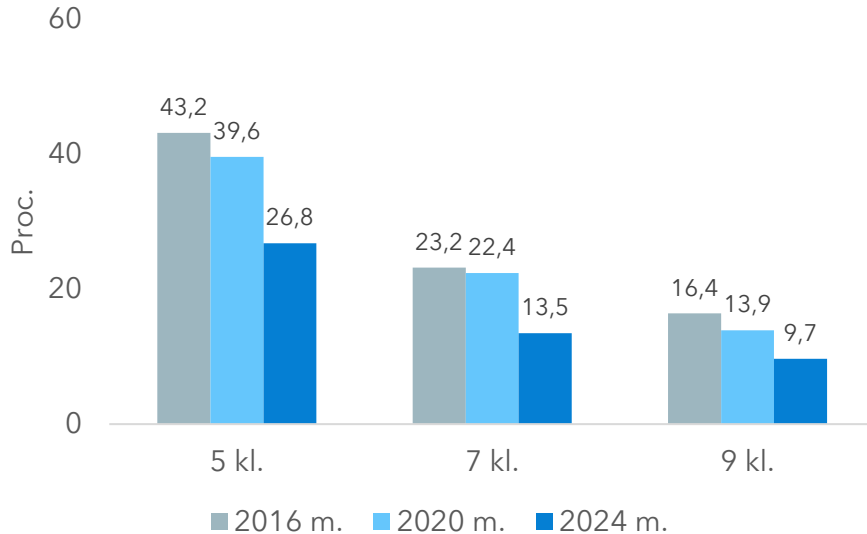

Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie dantis valosi 2 ir daugiau kartų per dieną, dalis priklausomai nuo lyties (proc.)

- Rodikliai gerėja, tačiau vis dar išlieka nepakankami.
- Išlieka ryškūs lyčių skirtumai – mergaitės dažniau laikosi rekomenduojamų burnos higienos įpročių nei berniukai.
- HI duomenimis – 2024-2025 mokslo metais pagal mokinių sveikatos patikrinimo pažymėjimus **sveikus dantis turėjo tik 35,2 proc.** 0-17 metų mokinių.

Atšvaitų nešiojimas: pokyčiai 2016–2024 m.

- Atšvaitų nešiojimas reikšmingai mažėja visose klasėse.
- Didžiausias sumažėjimas stebimas tarp jaunesnių (5 kl.) mokinių.
- Vyresni mokiniai atšvaitus nešioja rečiau.
- Rodikliai mažėja tiek tarp mergaičių, tiek tarp berniukų.

Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie būdami lauke tamsiu paros metu nešioja atšvaitą (-us), dalis priklausomai nuo klasės (proc.)

Apibendrinimas

Mokinių gyvenamosios pokyčiai rodo, kad būtinos nuoseklios ir tikslinės intervencijos siekiant gerinti vaikų sveikatos elgseną.

- Nepaisant pavienių teigiamų pokyčių, daugelyje sričių išlieka arba ryškėja nepalankios tendencijos.
- Didėja netinkamos mitybos, fizinio pasyvumo ir perteklinio prie ekranų praleidžiamo laiko mastas.
- Išlieka sisteminiai skirtumai pagal lytį ir amžių – berniukai ir vyresni mokiniai pasižymi sveikatai nepalankesne elgsena.
- Reikalingos kompleksinės, duomenimis grįstos priemonės nacionaliniu ir savivaldybių lygmeniu.

Higienos
institutas

MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ GYVENSENOS POKYČIAI 2016–2024 M.

Higienos instituto Tyrimų ir inovacijų plėtros skyriaus vadovė /

VU MF, Sveikatos mokslų instituto Visuomenės sveikatos katedros doktorantė

Gabija Bulotaitė

2026 m. balandžio 8 d.

